

УДК 658

JEL D20

DOI 10.32782/2786-765X/2023-1-11

Хоменко І.О.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки, обліку і оподаткування
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0839-4636>

Волинець Л.М.

кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри транспортного права та логістики
Національний транспортний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5064-2349>

Горобінська І.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національний транспортний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто сутність та інтерпретацію організаційно-економічного механізму, запропоновані вітчизняними та зарубіжними вченими. У роботі розкрито питання розвитку організаційно-економічного механізму підприємства. Визначено та охарактеризовано економічний механізм управління підприємством. Зазначено, що при формуванні ефективного механізму управління доцільно використовувати технологію стратегічного управління, яка повинна включати такі елементи: економічні, організаційні, соціально-психологічні, техніко-технологічні, маркетингові. Вищевказані інструменти є основою для забезпечення ефективного управління підприємством, та спрямовані на підвищення ефективності його діяльності. Перераховані вище інструменти є фундаментальною основою ефективного управління підприємством, і спрямовані на підвищення довгострокової стратегічної стабільності підприємства. Розкрито особливості функціонування організаційно-економічного механізму роботи підприємств та його основних елементів у сучасних умовах на ринку. Результативність організаційно-економічного механізму розвитку підприємства формування повинна бути направлена на істотну економію ресурсів і зростання доходності виробництва. Недосконала реалізація функцій менеджменту в рамках функціонування організаційно-економічного механізму діяльності підприємств України у комплексі з проведенням сукупності економічних оцінок не дає змоги ефективно використовувати наявне ресурсне забезпечення і досить часто призводить до збиткової діяльності та створює загрозу банкрутства і згорання бізнесу. Для забезпечення конкурентоспроможності та зміцнення своїх позицій на ринку підприємство має постійно працювати над впровадженням стратегічного управління в існуючий організаційно-економічний механізм, що у майбутньому це забезпечить ефективне довгострокове управління. Це формує потенціал для пошуку та реалізації бізнес-можливостей компанії, які забезпечать їй сталий розвиток у періоди трансформації економіки.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, підприємство, цілі, функції, ефективність.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції зростання конкуренції та зростаючого впливу глобалізації сприяють розвитку та пошуку нового, більш ефективного інструменту управління економічними системами, які зможуть зменшити вплив негативних факторів на загальну ефективність роботи підприємства.

За таких обставин пред'являються нові вимоги до формування механізму управління підприємством на основі стратегічного управління технологіями, ефективність яких повинна забезпечуватися як під впливом вдосконалення системи організації комерційної діяльності та здатності адаптуватися до сучасних умов міжнародного бізнесу.

Організаційно-економічний механізм управління відіграє важливу роль у забезпеченні раціональної господарської діяльності підприємства, забезпеченні потреб споживачів у якісних товарах та послугах. Завдяки злагодженому формуванню організаційно-економічного механізму підприємству вдається досягти цілей у ринковому середовищі та надати власникам бажаний ефект.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні проблеми формування організаційно-економічного механізму підприємства досліджувались такими вітчизняними і зарубіжними вченими, як Абалкін Л., Андрійчук В., Буніч П., Круглов М., Кульман А.,

Ландіна Т., Лафта Дж., Лузан Ю., Мінаєв Е., Мостенська Т., Олійник О., Пасхавер Б., Павлов В., Шеремет О., Яценко Ю. та ін.

Мета статті. Головною метою даної статті є опрацювання теоретичних і методичних засад ефективного господарювання підприємств на основі формування дієвого економічного механізму, що забезпечить конкурентоспроможну та високоприбуткову діяльність підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційно-економічний механізм підприємства функціонує під впливом сукупності внутрішніх та зовнішніх чинників роботи й розвитку підприємства, та відображає складну систему різноманітних економічних відносин. Одночасно, він є і ключовим фактором лідерства та прибутковості цього підприємства, будучи інструментом досягнення поставленої мети.

Поняттю «організаційно-економічний механізму управління підприємством» приділено увагу різними авторами (табл. 1).

Організаційно-економічна структура організації та розвитку підприємства передбачає такі етапи [6]:

- визначення об'єкта та формування цілей управління;
- стратегія управління та формування системи управління;
- уточнення вибору для здійснення управлінської діяльності;
- пошук зовнішніх можливостей для вдосконалення економічної системи;
- раціональне використання дефіцитних ресурсів;
- підвищення ефективності економічної системи.

До організаційно-економічного механізму управління підприємством існує ряд вимог, згідно з якими він повинен забезпечувати:

- ефективну взаємодію різних сфер діяльності підприємства для досягнення кінцевої мети та цілей у ринковому середовищі;
- раціональне використання ресурсного забезпечення, залученого у діяльність, підвищення продуктивності та віддачі використовуваних ресурсів;
- реалізацію системи заходів з забезпечення раціонального використання персоналу, підвищення якості роботи працівників на всіх рівнях організаційної структури, розподілу відповідальності за прийняті рішення та участь у загальних результатах діяльності підприємства;
- раціоналізацію методів та технологій розробки і прийняття управлінських рішень;
- постійний моніторинг результативності діяльності на основі існуючих та розроблених

показників функціонування підприємства у ринковому середовищі;

– створення сприятливих передумов учасникам процесу для виконання програми діяльності підприємства щодо виробництва продукції чи надання послуг переважно за рахунок економічних важелів, без застосування надмірного адміністративного впливу.

Робота організаційно-економічного механізму розвитку підприємства формування повинна бути направлена на істотну економію ресурсів і зростання дохідності виробництва. Ефективне функціонування організаційно-економічного механізму підприємства можливо за наявності сукупності ресурсів (правових, інтелектуальних, інформаційних, організаційних та фінансових), забезпечуючи виконання усіх його функцій [17].

Раціональність процесів управління організаційно-економічним механізмом дозволяє врахувати всі зазначені обставини, хоча у сучасній практиці підприємствам не завжди це вдається. Недосконала реалізація функцій менеджменту в рамках функціонування організаційно-економічного механізму діяльності підприємств України у комплексі з проведенням сукупності економічних оцінок не дає змоги ефективно використовувати наявне ресурсне забезпечення і досить часто призводить до збиткової діяльності та створює загрозу банкрутства і згорання бізнесу. Причини такої ситуації досить різноманітні, а їх вирішення супроводжується рядом проблемних моментів [6].

Механізм управління є рушійною силою системи управління, яка забезпечує ефективний вплив на фактори, стан яких визначає результат діяльності об'єкта управління, що складається з певних елементів.

Механізм трактується як система формування цілей та стимулів, що перетворюють в процесі роботи рух (динаміку) матеріальних і духовних ресурсів суспільства у рух засобів виробництва, спрямовані на задоволення платоспроможного попиту споживачів. Організаційно-економічний механізм управління підприємством розглядається як один з основних елементів системи адаптації суб'єктів господарювання щодо пошуку та реалізації можливостей підприємств, які забезпечать стійкість розвитку і виживання підприємств у період трансформаційної економіки [4].

Слід розглянути організаційно-економічний механізм управління підприємством як сукупність організаційно-економічних важелів, що впливають на економічні та організаційні параметри управління системою, яка сприяє формуванню та посиленню

Таблиця 1

Визначення поняття «організаційно-економічний механізм управління підприємством» різними авторами

Ануфрієва Є.І. [1]	Сукупність взаємоузгоджених та взаємопов'язаних методів, засобів та прийомів, які базуються на основі законодавчих актів, що регулюють діяльність підприємства, планових документів, орієнтованих на довгострокову перспективу, тактико-оперативних планах, які спрямовують та координують діяльність всіх функціональних підрозділів вищезазначеної системи.
Грещак М.Г. [2]	Це механізм який, підзаряджаючись джерелом потреб та інтересів, спрямовує свій вплив на виробництво, насамперед на суб'єктів господарювання і їх взаємовідносини між собою, виступаючи в ролі каталізаторів зростання результативності використання ресурсів задля конкурентостійкості і прибутковості.
Малицький А.А. [3]	Складова частину системи управління, що забезпечує дієвий вплив на фактори, стан яких обумовлює результат діяльності об'єкту управління. При чому, якщо мова йде про внутрішні фактори управління підприємством слід використовувати поняття «механізму управління підприємством», якщо про зовнішні – «механізму взаємодії з іншими підприємствами і організаціями».
Козаченко Г.В. [4]	Інструмент управління, що є низкою елементів та методів управління організаційною, інформаційною, мотиваційною та правовою системами, враховуючи особливості підприємства забезпечуються конкретні цілі.
Василик О.В. та Грішнова О.А. [5]	Система елементів, що має організаційний та економічний вплив на процес управління, в якій елемент управління здійснює цілеспрямоване перетворення впливу на об'єкт управління.
Біла І.П. [6]	Формування системи цілей та механізмів стимулювання дозволяє змінювати матеріальні та духовні потреби суспільства в динамічному процесі праці, перетворюючи їх на засоби виробництва, з метою ефективного задоволення потреб.
Паламарчук О.М. [7]	Сукупність організаційно-економічних важелів, що впливають на економічні та організаційні параметри системи управління бізнесом (кожен важіль має власну форму управлінського впливу).
Тридід О.М. [8]	Це результат внутрішньої та зовнішньої факторної системи функціонування та розвитку підприємства, що відображає складну систему різноманітних економічних відносин.
Мочерний С.В. [9]	Складна система, що складається із систем підтримки, функцій та цільових систем, що містить набір організаційних та економічних важелів, які впливають на економічні та організаційні параметри для забезпечення ефективного управління.
Осипов Ю. [10]	Соціальна система економічних суб'єктів та їх внутрішні механізми управління, що властиві всій економічній та соціальній інституційній системі, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання.
Єрмоєнко-Григоренко О. [11]	Сукупність технологічних, економічних, організаційних елементів.
Гурвіц Л. [12]	Множина виборів економічних суб'єктів, кожний із яких пов'язується із певним результатом. У цьому сенсі механізм формує систему стимулів і наближається до поняття «економічний інститут».
Кульман А.А. [13]	Певна сукупність або послідовність економічних явищ.
Мільнер Б.З., Півників А.В., Льовчук Д.Г. [14]	Сукупність елементів організації процесу ухвалення рішення; системи розподілу і забезпечення ресурсами; основні способи дії на об'єкт управління, які відповідно до прийнятого розділення включають різні методи управління, наприклад, адміністративно-організаційні і економічні.
Федорович В.О. [15]	Рівнозначна ієрархічна система основних взаємозв'язаних між собою елементів і їх типових груп (суб'єктів, об'єктів, принципів, методів і інструментів і тому подібне), а також способів їх взаємодії, включаючи інтеграцію і дезинтеграцію, в ході і під впливом яких гармонізуються економічні стосунки (інтереси) держави, власників (учасників і акціонерів), кредиторів і персоналу, включаючи представників вищого менеджменту корпорації, і суспільства.

Джерело: розроблено на основі [16; 17]

організаційно-економічного потенціалу, отримання конкурентних переваг та ефективності діяльності підприємства в цілому

У структурі організаційно-економічного механізму виділяють три системи (рис. 1): система підтримки, функціональна система та цільова система [5]. Система підтримки складається з підсистем правового, ресурсного, нормативно-методичного, науково-технічного, інформаційного забезпечення управління підприємством.

ОЕМ управління підприємством включає такі підсистеми: прогнозування і планування

розвитку; мотивації, організації, контролю; інформаційного забезпечення.

Підсистема прогнозування і планування розвитку реалізує такі функції:

– аналіз ринкової структури виробництва і споживання і чинників, що впливають на її розвиток;

– прогнозування тенденцій розвитку ринку;

– аналіз можливостей і загроз зовнішнього середовища;

– аналіз сильних і слабких сторін внутрішнього середовища підприємства молочної промисловості;

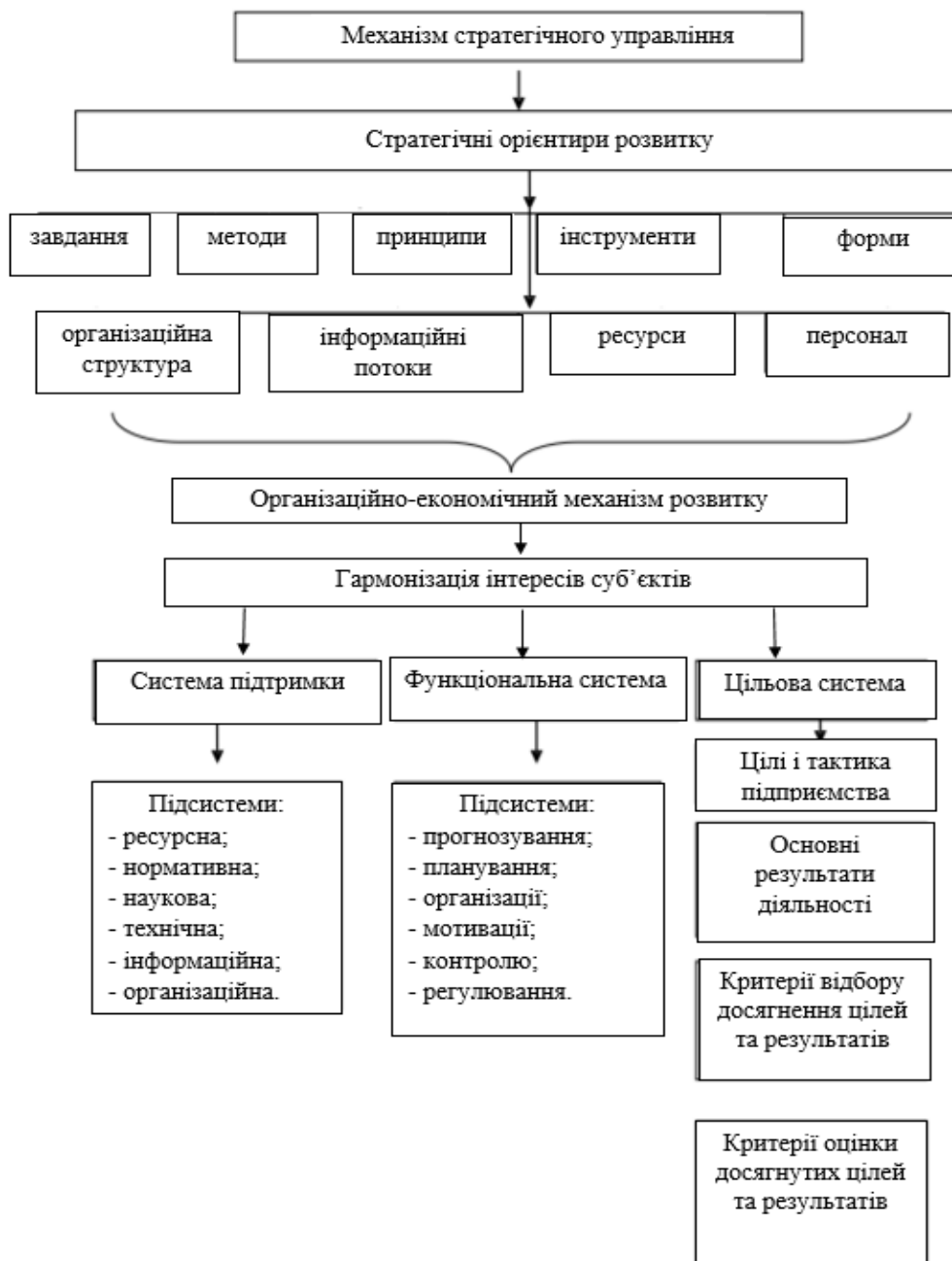

Рис. 1. Структура організаційно-економічного механізму управління підприємством

Джерело: розроблено на основі [5]

– оцінка і вибір оптимальних варіантів розвитку підприємства;

– прогнозування розвитку за обраними варіантами;

– планування діяльності по кожному з обраних варіантів розвитку.

Підсистема мотивації призначена для виконання таких функцій: мотивація підприємництва; мотивація розвитку виробництва; мотивація праці; мотивація споживання нової продукції.

Підсистема інформаційного забезпечення здійснює збір, накопичення, збереження та аналіз інформації, необхідної для виконання функцій всіх підсистем OEM управління підприємством.

Цільова система організаційно-економічного механізму містить цілі та основні результати діяльності підприємства, а також критерії вибору та оцінки досягнення певних цілей та результатів діяльності підприємства.

Для забезпечення конкурентоспроможності та консолідації на ринку підприємство повинно постійно працювати в напрямку забезпечення ефективного управління підприємством, яке повинно базуватися на формуванні діалектичного поєднання зовнішньої та внутрішньої ефективності управління [7].

Ефективність управління характеризується ступенем досягнення цілей та ступені виконання планів діяльності підприємства. Внутрішня ефективність може характеризуватися показниками економічної, фінансової

ресурсоефективності, а також показниками, що характеризують соціальний, науковий, технічний та екологічний вплив управління підприємством.

Отже, ефективність управління організаційно-економічного механізму підприємства – це здатність організації забезпечувати прибутковість і тривалість успішної діяльності та його розвитку на основі вибору та реалізації оптимальних стратегій, які повинні забезпечувати не тільки певний ефект, результат, але й гнучкість системи управління, конкурентоспроможність підприємства в цілому.

Висновки. Організаційно-економічний механізм підприємства слід розглядати як складну систему, що включає підсистеми прогнозування та планування розвитку, мотивації, організації та інформаційного забезпечення. Формування дієвого організаційно-економічного механізму допоможе вирішити одну з найважливіших проблем сучасного менеджменту – підвищення конкурентоспроможності українських компаній.

Щоб забезпечити конкурентоспроможність та посилити свої позиції на ринку, компанія повинна постійно працювати над впровадженням стратегічного управління в існуючий організаційно-економічний механізм, що у майбутньому забезпечить ефективну довгострокову стабільну діяльність. Це формує потенціал пошуку та реалізації ділових можливостей компанії, що забезпечить йому стійкий розвиток у періоди трансформації в економіці.

Бібліографічний список

1. Лазарева Н.О. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності виноробних підприємств : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04. Одеса, 2017. 23 с.
2. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства / за ред. Грещака М.Г. Київ : КНЕУ, 2001. 228 с.
3. Малицький А. Організаційно-економічний механізм управління підприємством: сутність та структура. *Соціум. Наука. Культура. Економіка*. URL: <http://intkonf.org>
4. Козаченко Г.В. Організаційно-економічний механізм як інструмент управління підприємством. *Економіка. Менеджмент. Підприємство*. 2003. № 11. С. 107–111.
5. Грішнова О.А., Василик О.В. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуалізацією трудової діяльності. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. 2008. Вип. 6. С. 22–27.
6. Біла І.П. Організаційно-економічний механізм управління гнучкістю виробничих систем : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами». Донецьк, 2006. 16 с.
7. Паламарчук О.М. Сутність та формування організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємства. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Palamarchuk.pdf
8. Тридід О.М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства : монографія. Харків : Вид-во ХДЕУ, 2002. 364 с.
9. Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник : у 2 томах / за ред. Мочерного С.В. Львів : Світ, 2005. Т. 1. 616 с.
10. Маршук Л.М. Розробка організаційно-економічного механізму формування і використання ресурсно-фінансового потенціалу підприємства. *Інтелект XXI*. 2017. № 6. С. 66–69.
11. Єрмоєнко-Григоренко О.А. Організаційно-економічний механізм управління господарською діяльністю підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами». Донецьк, 2000. 24 с.

- 12.Ткаленко С., Дерій Ж., Бутенко Н., Македон Г., Семченко-Ковальчук О. Прямі іноземні інвестиції та економічне зростання в постковідний період: аналіз причинності для України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. № 3(44). С. 357–366.
- 13.Кичко І.І., Савченко В.Ф. Стратегічні орієнтири інвестиційно-інноваційного розвитку в Україні. Здобутки і проблеми євроінтеграційних зрушень в Україні на сучасному етапі : монографія / за заг. ред. Савченка В.Ф., Мекшун Л.М.. Чернігів : ЧНТУ, 2018. С. 8–29.
- 14.Shynkaruk L., Ivanchenkova L., Kychko I., Kartashova O., Melnyk Y., Ovcharenko T. Managing the economy's investment attractiveness of the state as a component of international business development. *International Journal of Management (IJM)*. 2020. № 11 (5). P. 240–251.
- 15.Дерій Ж.В., Зосименко Т.І. Глобальні тренди світової економіки: вплив на українські інтереси. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2021. Випуск 1 (26). С. 94–103.
- 16.Бондар В.Ю. Сутність поняття «організаційно-економічний механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства». *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6503> (дата звернення: 17.11.2022).
- 17.Хоменко І.О. Організаційно-економічний механізм розвитку транспортних кластерів. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету : зб. наук. праць. Серія «Економічні науки»*. Чернігів : ЧДТУ, 2012. № 3 (60). С. 143–149.
- 18.Хоменко І.О., Бабаченко Л.В. Взаємозв'язок маркетингової та логістичної діяльності на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 23. С. 80–84.

References

1. Lazareva N.O. (2017) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia efektyvnistiu diialnosti vynorobnykh pidpriemstv: avtoref. dys. kand. ek. nauk: 08.00.04. Odesa, 23 p.
2. Hreshchak M.H., Hrebeshkova O.M., Kotsiuba O.S. (2001) Vnutrishnii ekonomichniy mekhanizm pidpriemstva / za red. Hreshchaka M.H. Kyiv: KNEU, 228 p.
3. Malytskyi A. Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia pidpriemstvom: sutnist ta struktura. *Sotsium. Nauka. Kultura. Ekonomika*. Available at: <http://intkonf.org>
4. Kozachenko H.V. (2003) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm yak instrument upravlinnia pidpriemstvom. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemstvo*, no. 11, pp. 107–111.
5. Hrishnova O.A., Vasylyk O.V. (2008) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia intelektualizatsiiei trudovoi diialnosti. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Ekonomika*, vol. 6, pp. 22–27.
6. Bila I.P. (2006) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia hnuchkistiu vyrobnychkykh system: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: spets. 08.00.04 "Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy". Donetsk, 16 p.
7. Palamarchuk O.M. Sutnist ta formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstva. Available at: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Palamarchuk.pdf
8. Trydid O.M. (2002) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm stratehichnoho rozvytku pidpriemstva: monohrafiia. Kharkiv: Vyd-vo KhDEU, 364 p.
9. Mochernyi S.V., Larina Ya.S., Ustenko O.A., Yurii S.I. (2005) Ekonomichniy entsyklopedychnyi slovnyk: u 2 tomakh / za red. Mochernoho S.V. Lviv: Svit, t. 1, 616 p.
10. Marshuk L.M. (2017) Rozrobka orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu formuvannia i vykorystannia resursno-finansovoho potentsialu pidpriemstva. *Intelekt XXI*, no. 6, pp. 66–69.
11. Yeromenko-Hryhorenko O.A. (2000) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia hospodarskoiu diialnistiu pidpriemstva: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk: spets. 08.06.01 "Ekonomika, orhanizatsiia i upravlinnia pidpriemstvamy". Donetsk, 24 p.
- 12.Ткаленко С., Деріі Zh., Бутенко Н., Македон H., Семченко-Ковальчук О. (2022) Priami inozemni investytsii ta ekonomichne zrostannia v postkovidnyi period: analiz prychnynosti dlia Ukrainy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, no. 3(44), pp. 357–366.
- 13.Kychko I.I., Savchenko V.F. (2018) Stratehichni oriientyry investytsiino-innovatsiinoho rozvytku v Ukraini. Zdobutky i problemy yevrointehratsiinykh zrushen v Ukraini na suchasnomu etapi: monohrafiia / za zah. red. Savchenka V.F., Mekshun L.M. Chernihiv: ChNTU, pp. 8–29.
- 14.Shynkaruk L., Ivanchenkova L., Kychko I., Kartashova O., Melnyk Y., Ovcharenko T. (2020) Managing the eonomys investment attractiveness of the state as a component of international business development. *International Journal of Management (IJM)*, no. 11 (5), pp. 240–251.
- 15.Derii Zh.V., Zosymenko T.I. (2021) Hlobalni trendy svitovoi ekonomiky: vplyv na ukrainski interesy. *Heopolityka Ukrainy: istoriia i suchasnist*, vol. 1 (26), pp. 94–103.
- 16.Bondar V.Yu. (2018) Sutnist poniattia "orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia zovnishnoekonomichnoiu diialnistiu pidpriemstva". *Efektivna ekonomika*, no. 8. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2018/156.pdf
- Khomenko I.O. (2012) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm rozvytku transportnykh klasteriv. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu: zb. nauk. prats. Seriia "Ekonomichni nauky"*. Chernihiv: ChDTU, no. 3(60), pp. 143–149.

17. Khomenko I.O., Babachenko L.V. (2018) Vzaiemozv'iazok marketynhovoї ta lohistychnoї diialnosti na pidpryemstvi. *Infrastruktura rynku*, no. 23, pp. 80–84.

Стаття надійшла до редакції 31.05.2023

Inna Khomenko

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Economics, Accounting and Taxation
Chernihiv Polytechnic National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0839-4636>

Liudmyla Volynets

Candidate of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Transport Law and Logistics
National Transport University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5064-2349>

Iryna Horobinska

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Finance, Accounting and Audit
National Transport University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF ENTERPRISE FUNCTIONING AND DEVELOPMENT

The main **purpose** of this article is to develop the theoretical and methodological foundations of efficient management of enterprises on the basis of the formation of an effective economic mechanism that will ensure competitive and highly profitable activities of the enterprise. **Results.** Increasing the efficiency of the operation of enterprises is possible, first of all, due to the growth of organizational, economic and social effects in the conditions of meeting the solvent demand for a certain time. This can be achieved by optimally reducing the negative and using the influence of positive factors of the external and internal environment in a certain combination to solve certain strategic and tactical goals of the company's development, using the mechanism of organizational and economic development. The article considers the scientific issue of development of the existing organizational and economic mechanism of the enterprise. The economic mechanism of enterprise management is defined and characterized. It is noted that in the formation of an effective management mechanism it is advisable to introduce the technology of strategic management, which should include the following elements: economic, organizational, socio-psychological, technical and technological, marketing. The above tools are a fundamental basis for effective management of the enterprise, and are aimed at improving the long-term strategic stability of the enterprise. Features of functioning of the organizational and economic mechanism of work of the enterprises and its basic elements in modern conditions in the market are opened. The effectiveness of the organizational and economic mechanism of the development of the forming enterprise should be aimed at a significant saving of resources and an increase in the profitability of production. Imperfect implementation of management functions within the framework of the functioning of the organizational and economic mechanism of Ukrainian enterprises, combined with conducting a set of economic assessments, does not allow effective use of available resources and quite often leads to unprofitable activities and creates a threat of bankruptcy and business collapse. **Practical significance.** To ensure competitiveness and strengthen its position in the market, the company must constantly work on the implementation of strategic management in the existing organizational and economic mechanism, in the future it will ensure effective long-term management. This forms the potential for finding and realizing the company's business opportunities, which will provide it with sustainable development during periods of transformation in the economy.

Keywords: organizational and economic mechanism, enterprise, goals, functions, efficiency.